

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši praznike in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dožele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četris do petdesetkrat 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se prične novo naročevanje na „Slov. Narod“. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slov. Narod“ sedaj pošiljamo samo onim, ki na prej plačajo naročnino.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za celo leto	13 gl. — kr.
Za pol leta	6 „ 50 „
Za četrt leta	3 „ 30 „
Za en mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za celo leto	16 gl. — kr.
Za pol leta	8 „ — „
Za četrt leta	4 „ — „
Za en mesec	1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr.
Po pošti prejemati „ „ 3 „ — „

Opraviništvo „Slov. Naroda“.

Popis ljudij

ali tako imenovano ljudsko štenje se je uže začelo ali se bode te dni začelo po vsem Slovenskem in celej Avstriji. Torej zdaj v zadnjem hipu še opozorujemo vse narodnjake, naj pazijo in poučujejo ljudi zlasti v tem oziru, da svoje in naše narodnosti ne bodo zatajevali; da ne pojdejo v past, katera jim je stavljena z rubriko „umgangssprache.“ Komisar se ne sme mešati v to, kakov jezik pové glava vsake družine kot „občevalni jezik“ ali narodnost svojih ljudij. Nemci razdajejo brošure v tisočih eksemplarov, katere tudi po slovenskem Štajerji trosijo, in v katerih svoje rojake pozivajo, naj zapišejo v rubriko „umgangssprache“ svojega roda jezik, če tudi mej Slovani živé in njih jezik govoré. Enako velja Slovencem, da Slovencem je še bolj treba paziti, ker nas je menj in nij vse jedno, če mi kot narod po krivem vpisavanji jezika še več izgubimo na svojem številu. Naj gotovo vsak rojen Slovenec, če tudi nemški zna in govori, za sebe in za svoje vpiše „umgangssprache“ — „slovenski“, kajti vsakdo svoj narod izdaje, kdor se vpiše mej drug narod ali drug jezik!

Nekoliko o društvenih, časnikarskih in osebnih razmerah kranjskih učiteljev.

Iz Krškega 26. dec. [Izv. dop.]

„Die „Laibacher Schulzeitung“ wird ob ihrer liberalen Haltung und darum, weil sie

als krainisches Blatt in deutscher Sprache erscheint, seit ihrem Bestande von den slovenischen Blättern auf das leidenschaftlichste verfolgt, und eben jetzt halten es selbe für besonders opportun, gegen diese Zeitschrift ihr größtes Geschütz in Activität zu setzen.“ S temi besedami vabi omenjeni list na novo naročbo, toda ne v svojih lastnih predalih, ampak v „Pädagogische Zeitschrift“ v Gradcu in skoro gotovo še v drugih nemških listih. n. pr. v koroškem šolskem časniku. To vabilo g. Sime me je tako iznenadilo, tako spekle, da ne morem strpeti, da ne bi objavil nekatere precej zanimive dogodbe iz ravno minolega leta v zadevah učiteljskih, ki so zlasti v zvezi z „Laibacher Schulzeitung“ in z mojo malenkostjo in ki utegnejo temu ali onemu učitelju in neučitelju še marsikaj razjasniti.

Znano je slehernemu, da se slovensko šolstvo pod prejšnjim ministerstvom z ozirom na naš narodni jezik nič prav razvijati nij moglo. Opešalo je bilo zlasti učiteljsko društveno življenje, trpelo je slovensko šolsko časopisje in slovstvo. Kar so slovenski učitelji na korist šolstvu zidali, to jim je od l. 1873 podirala „Laibacher Schulzeitung“. Od tega leta sem se je bilo tudi prej krepko „Slovensko učiteljsko društvo“ v Ljubljani tako preplasil, da nij imelo (in néma še zdaj ne) niti svojega predsednika v Ljubljani, niti svoje društvene sobe. Ko se je pred letom dnij začel iz cesarske prestolnice vesel glas o pomirjenji vseh avstrijskih narodov, ko se je enaka pravica vsem, torej tudi nam Slovencem tako glasno obečala, poskusil sem bil jaz kot odbornik „Slovenskega učiteljskega društva“ svoje slovenske tovariše in prijatelje v Ljubljani na to nakloniti, da bi se „Slovensko učiteljsko društvo“ na novo oživel, zbralo pod svojo zastavo najprvo kolikor mogoče vse ljubljanske učitelje, volilo društvenega predsednika v Ljubljani, najelo si v namen večkratnih zborov in skupščin društveno sobo in da bi prevzelo „Učiteljskega Tovariša“ iz privatnih rok gg. Močnika in Milica kot glasilo „Slovenskega učiteljskega društva“, katero naj bi se uredovalo v smislu večine tega društva. Zakaj sem hotel zlasti to poslednje doseči? Zakaj bi bil rad videl, da bi bil prišel „Učiteljski Tovariš“ v roke „Slovenskega učiteljskega društva“? Nekateri nazori spoštovanega njegovega urednika g. Močnika nijso namreč ugajali mnogim slovenskim učiteljem, zlasti pa slovensko-štajerskim in goriškim ne, da ne govorim o nemško mislečih koroških kolegi. Zato so se čuli glasovi iz Štajerskega in Goriškega, da hočejo ondi svoje lastne šolske liste osnovati. Ker vem, da cepljenje moči le škoduje, ker sem se bal, da bosta zbog male podpore pešala nova lista s starim vred, zato

sem hotel s predruženjem in na novo oživiljenjem učiteljskih razmer v Ljubljani zaprečiti izhajanje šolskih časopisov, „Popotnika“ v Celji in „Šole“ v Gorici. Toda s tem svojim predlogom sem bil propadel in to največ radi tega, ker privatni lastniki in uredniki nijso hoteli „Učiteljskega Tovariša“ „Slovenskemu učiteljskemu društvu“ prepustiti.

Ko se mi ta dobromisleča namera pri svojih slovenskih sodrugih nij posrečila, hotel sem drug korak storiti na korist kranjskemu šolstvu in učiteljstvu. Učitelji, kateri so udeleženi pri „Krainischer Landeslehrerverein“ in pri njegovem organu „Laib. Schulzeitung“ so bili namreč do leta 1873 dobri Slovenci; in le pod prejšnjim ministerstvom so postali nekateri zelo slabi narodnjaki, in drugi pa celo hudi nemškutarji; na pr. g. Sima, dočim je g. prof. Linhart kot rojen Nemec, vedno le nemške interese zagovarjal. Črez 6, 7 let je bilo lani opaziti (vsaj meni), da se je nekoliko teh izneverjencev naveličalo slovenskim učiteljem zabavljati. Mislil sem si, morebiti so ti moji nekdanji prijatelji in enako misleči tovariši pripravljeni, spraviti se s svojimi sodrugl. Sprava bi se, — tako sem si mislil — najlažje dosegla, ako bi se „Laib. Schulzeitung“ v nemškem in slovenskem jeziku izdajala, kajti preudarjal sem stvar tako, da ako uže mora imeti mala peščica slovenskih učiteljev troje slovenske časopise, zakaj bi si ne držala še enega slovensko-nemškega, namesto čisto nemškega. in slovenskim učiteljem bi nič ne škodovalo, a sodelujejo tudi pri takem listu. Te svoje nazore sem razodel voditeljem „Krainischer Lehrervereina“ in „L. Schulzeitunge“ in ti so bili v principu z mojimi predlogi zadovoljni. Skliče se lani meseca decembra občni zbor tega „Krainischer Lehrervereina“, kateri je sklepal o tem „kompromisu“ mej voditelji društva in menoj. Navzočnih 30 društvenikov in društvenic (največ ljubljanskih učiteljev in profesorjev preparandije) je enoglasno odobrilo to proponirano izpeljevanje enakopravnosti v društvenem organu in razgovor je bil le o tem, ali naj bo vsaka številka mešana ali pa, da je en broj čisto nemšk, drugi čisto slovensk. Obveljalo je poslednje. Pri volitvi v nov odbor tega društva pa se je pokazalo, da precej navzočnih društvenikov ne mara mene videti v odboru, in res sem bil le z večino 2 glasov (1 je pa še celo moj bil) zlezal v odbor tega nemškutarskega (takrat prav za prav nemško-slovenskega) učiteljskega društva. Na to se je odbor ustanovil in volil funkcionarje. Brez debate in hrupa se je nominiral g. Linhart predsednikom, g. vit. Gariboldi podpredsednikom, g. Sima tajnikom in g. Žumer blagajnikom. Večja težava je bila pri volitvi urednika „Ljubljanski Schulzeitung“. G. Sima,

dosedanji urednik, upiral se je odločno, ure-
dovati tudi slovenske številke, a g. Linhart
nij hotel slišati o nobenem drugem ured-
niku, pa se je tudi vsak navzočih Ljubljan-
čanov branil prevzeti ta posel. Ker je bilo
uže pozno v noči, pomagati sem hotel jaz
svojim novim zaveznikom ter nasvetoval, naj
gradivo nemškimi številkam preskrbuje
g. Sima, a jaz pa slovenskim. Da bode
pa v obeh številkah vladal enojni duh in spo-
razumljenje, naj prevzame nadzorstvo gg.
predsednika Linhart in Garibolli. To je ob-
veljalo, toda s tem dostavkom, (g. Linhart),
da ima g. Sima vendar še 8-14 dni po-
misleka, ako hoče on sam biti urednik nem-
skim in slovenskim številkam „Schulzeitunge“.
— Tako je bil sklenjen v navzočnosti moje
potem imenovanih gospodov in še gg. učiteljev:
Belar, Belé in Razingar v Ljubljani dne 6. de-
cembra 1879 glasoviti učiteljski „kompro-
mis“, o katerem se je lani in tudi letos še
precej pisalo v slovenskih novinah, pri čemer
je mene zadela marsikatera pušica, ki me pa
nij preveč zbolela, ker je došla od prijatelj-
ske strani in le z dobrim namenom.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. decembra.

Praska „Politik“ pripoveduje, da je **cesar**
z nova zagotovil grofu Taaffeju, da zaupa po-
polnem njegovej politiki, ko mu je Taaffe pred-
ložil imena onih mož, ki naj bi bili imenovani
za ude gospodske zbornice.

Avstrijskim nemškim liberalcem preti hud
udarec: Grof Taaffe namerava zdanjo Schmer-
lingovsko „ustavoverno“ večino **gospodske**
zbornice potisniti v manjšino s tem, da
bode imenovanih več novih članov avtonomi-
stične stranke. S tem činom hoče v soglasje
dovesti obe hiši državne zbornice. Nemški li-
beralci so silno ustrašeni zatagadelj in tožijo
po svojih časopisih ter ne morejo prehaliti
zdanjega sestavljanja gospodske zbornice. „Naša
zbornica poslancev nema preveč talentov, naša
armada še nij zbrisala pég zadnjih dveh vojsk,
naše birokratstvo nij še dosti gibčno ter izo-
braženo“ — samo zdanja avstrijska gospodska
zbornica more služiti kot vzor vsem drugim
sosednjim. Poleg tega pa da je zdanja gospod-
ska zbornica tudi — konservativna!

Vnanje države.

Guverner **Vshodnje Rumelije** knez
Vogorides je dal sultanu svojo ostavko.

Nedavno je turška vlada mnogo **Bolga-
rov** iz Macedonije izpodila in tirala jih v
Malo Azijo. Ruski poslanik v Carigradu je ho-
tel pomoči tem revežem ter predlagal, naj po-
slaniki vseh velevlavstij skupno postopajo zoper
Turčijo. Poslaniki so to odbili. —

Iz **Belgrada** se javlja, da so turški
Arnavti zopet pričeli ropat ob srbske meji;
zbog tega da so zmirom majheni boji mej Ar-
navti in srbskimi vojaki.

Rimsko društvo za „osvobodjenje Trsta
in Trentina“, kateremu je bil načelnik umrl
general Avezzano, hotelo je dne 26. t. m. izdati
protiavstrijsko proglaš, katerega izdajo je pa
italijanska vlada prepovedala.

Irski parlamentni poslanci so zopet iz-
volili Parnella za svojega prvosednika, ter so
sklenili, da bodejo v parlamentu sedli na opo-
zijske klopi, ter bodo k adresi do kraljice
predlagali dostavek, naj se mej debato o no-
vem zakonu za Irsko ustavijo vsa izterjavanja
najemnikov.

Dopisi.

Popravek.

V šte. 296. „Slovenskega Naroda“ od
25. dne t. m. je dopis iz Prevoj od 23. t. m.,
ki govoreč o rekursu, izročnem tukajšnjemu
deželnemu odboru zaradi poprave necega mostu

leta 1878. julija meseca, dejansko trdi, da
zdanji deželni odbor uraduje uže od srede leta
1878. in da ima referat o navedeni zadevi
gospod Karel Deschmann. Ti trditvi sta
neresnični, ker se je izbor zdanjega deželnega
odbora vršil stoprav v deželnega zbora seji od
16. oktobra 1878. leta, gospod Karel Desch-
mann pa nikdar ni bil referent o tej zadevi.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1880.

Dr. Kaltenegger.

Z Notranjskega 25. decembra. [Izv.
dop.] Namen mi je s temi vrsticami nekatere,
ali bolje rečeno, mnogo ljubljanskih prav dobro
narodnih gospodov na neko v narodnem ob-
ziru skoraj neodpušljivo nedoslednost opozo-
riti. Slovenci se potezamo uže vendar toliko
in toliko let za svoj jezik in za njegove pra-
vice, potezamo se zanj še posebno ognjeno
zdaj pred štetjem ljudstva. Vsak tujec, kateri
to naše potezanje iz časnikov pozná, mora si
nehote misliti, da bode, dospevši na Kranjsko,
osobito v belo Ljubljano, skoraj izključljivo le
slovenski razgovor slišal. Ali žalibog, da temu
nij tako. Meni je tako rekoč uže navada po-
stala, vsak krat, kadar v Ljubljano pridem,
povsod, na ulici, v prodajalnici, v gostilni itd.,
ušesa nategovati, da se prepričam, kako daleč
da je naš jezik mej inteligenco uže prodril. Pa
reči moram, da ako bi ne vedel, da je veliki
del ljubljanskega inteligentnega prebivalstva
dobro naroden, moral bi iz slišane splošnega
razgovora sklepati, da je narodne inteligence
v Ljubljani jako malo. Tako le sklepati more
tudi vsak v Ljubljano dospevši tujec, bode naj
Nemec ali Italijan itd. Na ulicah in v proda-
jalnicah se večinoma švabski govori in kupuje
ter prodaja; švabi se po vseh gostilnah, ne
izvzemši narodne čitalnice, švabi se še celo v
gledališči pri narodnih predstavah. To je ne-
doslednost in sicer neodpušljiva. Ali se svo-
jega jezika uže sramujete — ali kaj je vraga!
Kako za Boga hočete, da bode na tak način
kedaj v splošno veljavo prišel, ako ga kakor
Slovenci sami ne spoštujete, ker ga nečete
tako rabiti, kakor bi ga mogli in morali. Po
tem takem tudi nij nikakor čudo, ako si pe-
ščica v deželo privandranih Nemcev ali pa do-
mačih renegatov iz nas norce dela.

Iz Ljubnega na Gornjem Štajerskem
25. dec. [Izv. dop.] Človeku, katerega sili
osoda, da biva v kraju, kjer ga ne razume pre-
bivalstvo i kjer večinoma i on ne more imeti
pravega razuma, ni srca za pritlikovce na
dubui telesu, tacemu človeku je tožno pri
srcu, ko mu sprehajočemu se, imena krajev i
gričev vzbujajo spomin prošlosti, ko mu sela
i bregovi govoré jezik, kojega se je učil on
ne vedoč kje i kako, jezik mile mu matere.
Donavice, Pravlčp, Slovenskivrh so razen de-
lavcev, v rokah nemških nižin. I mesto Ljubno
sedaj Leoben — v dijalektu Loibu — nekda
slovensko selo z imenom še sedaj slovenskim,
diči se v tem, da se pita po kavarnah i v ka-
zini z židovskimi otrobi brez duševne hrane.
Izjema je kavarna slavjanskih akademikov.
Kako se mora radovati človeku srce, ki se
čuti tujca mej tujci, ako se mu da redka pri-
lika slišati i tukaj milodoneče glasove doma-
čih pesnij i slavjanskega govora! Tako pri-
liki, vesel nepozabljiv večer, priredilo nam
je tukajšnje društvo slavjanskih večinoma če-
ških akademikov. Izborna petje, gladki go-
vori v slavjansčini in bratska navdušenost
prevladovala je ta večer. Češka „Kje domov
moj“ in slovenska „Domovina“ kazali sta, da
biva v raznih telesih nadepolnih mladeničev

en duh, koji jih veže vezilom več nego jekle-
nim. Hvala vam, na zdar. — Na tukajšnji
montaničkej akademiji študira letos 75 Slav-
janov, a mej njimi en sam Slovenec. Menim,
da bi ne bilo napačno opomniti našo mladež
na to visoko šolo. Mila naša skupna domovina
ima mnogo rudežev in premogokopov, a povsodi
je gospod Nemec, ker Slovenca nij. Revni di-
jaki se tukaj po raznih dobrodeljnih zavodih
zdatno podpirajo.

Naj se slovenska mladež pobrini in naj
po dovršenem izpitu zrelosti ta ali oni posveti
svoje talente montanističkej vedi. Ta stroka
je do denašnjega dne od Slovencev zanemarjena.

Iz ptujske okolice 25. dec. [Izv.
dop.] Pred nekaj meseci čitavši v vašem cenje-
nem listu, ka učitelji na Kranjskem na slo-
vensko pisane pobotnice svojo mesečno plačo
dobivajo, ter tudi iz Celja se je enaka vest
javila, predrznil sem se torej 1. t. m. kakor
je uže znano, slovensko pobotnico c. kr. dav-
kariji v Ptuj poslati, misleč, da, če na
Kranjskem in v še bolj ponemčurjenem Celji,
kakor je Ptuj, pod enim in istim ministerstvom,
se omenjena reč obistinuje, čemu se tudi tukaj
ne bi? A prevaril sem se bil.

Nijsem se nadejal, da če c. kr. davkarija
od slovenskih kmetov rada peneze pobira, na
slovensko besedo jih tudi izplačevala ne bode.
A pri nas je vse mogoče.

Moj odkritosrčni prijatelj v Pt. potrudil
se je to reč objaviti in tudi pobotnico z od-
govorom od davkarije vred na Dunaj našim
gg. narodnim zastopnikom poslati. In glej,
sinoči dobil sem pismo od istega prija-
telja glaseče se: „Evo nekaj! Tukajšnja dav-
karija dobila je uže ukaz „od zgoraj“, da
mora slovenske pobotnice sprejemati.
Ukaz datiran je od 17. t. m. Pošlji torej
1. jan. 1881 slovensko pobotnico, gotovo bodeš
plačilo dobil, in tudi druge gospode k temu
pregovori.“

Nikdar pozabivši in opustivši narodno še
tako majheno stvar mej občinstvom bodi si
privatno ali javno širiti in zagovarjati, drznil
sem se tudi sedaj, učitelji in somučeniki! na
vaša blaga srca potrkati in vas vprašati: ali
še tli v vas iskra narodne zavesti in ljubavi
do naroda, s katerim najbolj občujete, kate-
rega nadepolno bodočnost imate proučevati in
vzgajati, kateri vas živi in katerega zboljše-
vajoče stanje mora pred vsem v vašej skrbi
biti? Če je to istina, pokažite dejanski! Bo-
dite, kjer je le mogoče, narodu voditelji in
probuditelji prave vzvišene narodne zavesti!
Pokažite pri vsakej priliki, da ste ne samo z
besedo nego tudi dejanjem za narodov na-
predek vneti in narod bode vas gotovo blago-
slovljal, če ne prej, vendar slej! Borite se v
prvej vrsti vi, za opravičene po naravi in po-
stavi narodu podeljene pravice! Nikdar ne po-
zabite, kar se je uže mnogokrat ponavljalo,
ka si sami moramo prizadevati, če hočemo
zaželeno doseči, tedaj trkajmo, in odprlo se
nam bode!

Pošljite tedaj od sedaj naprej vsi narodno
čuteči slovensko pisane pobotnice po svojo me-
sečno plačo! To bodi tudi priporočeno č. du-
hovščini in vsej narodnej gospodi v posnemo,
vedno mislé, da le složno in združenimi močmi
bodemo mogli doseči oni vzvišeni cilj, kate-
rega smo po naravi in postavi za naš narod
moralčno uže doseči primorani, vsekdar spo-
minjaje se pregovora, ki pravi: zrno do zrna
pogača, kamen do kamena palača!

Od Adrije 25. decembra. [Izv. dopis.]
Kakor vam je znano, vzbudila je bila prepoved

c. kr. tržaškega namestnika, vsled katere je Primorcem zabranjeno udeležiti se nacionalne milanske razstave leta 1881, veliko vzburjenje v irredentovskem italijanskem Izraelu. Osnoval se je uže odbor — ki bi imel dotično pripravljati, da se Trst pri „domačej“ razstavi v Milanu vrednega skaže — poželjivih laških pogledov. Primorska vlada ga je vsled zgoraj omenjene prepovedi razpustila. Ha, ha — pesek v oči! Posebnega nič, nekaj prav naravskega, pa vzbuja tak hrup! Uprav sedaj se spominjam nekega štabnega oficirja — s katerim sem se slučajno v železniškem vagonu sešel — rekel je: „Depretis wird den Italianissimi schon zeigen! — In kaj je tega gospoda do te opazke napotilo. En sam namestniški nemški dopis tržaškemu magistratu, in glej, koliko hrupa in v višjih krogih — kjer se misli, da edina germanizacija je zmožna Avstrijo srečno storiti — nezasluzene hvale Depretisu.

Mi v Primorju živeti Slovani, ki čutimo blagosodi sad — pönemčevanja na Goriškem poitalijančevanja v Istri — imamo vse druge nazore o politiki avstrijskih državnikov ob Adriji. — Bil je liberalen nemški — recte židovski „parteitag“ na Dunaji, kjer se je nemški „Schulverein“ z vso silo hvalil in povdarjal. Bog vé, je-li nij ta dan nekdo pri c. kr. namestništvu v Trstu vrug si vedi kakemu maliku zdihoval ter prosil, naj bi se skoro izpolnile želje teh dunajskih in družih njemu simpatičnih modernih Abrahamov — prisegajoč v duhu na nemški „Schulverein“. Vsaj vidimo na Krasu vpeljavo nemškega jezika v ljudske šole!

Vidite, kako daleč uže moč nemškega „Schulvereina“ sega — in kake pospešitelje ima? No, da je sežanski šolski svet do tega sklepa prišel, temu se ne čudi oni, ki ude njegove pozna. Koristolovci vsi! Kako malo naši Kraševci sv. evangelij poznajo, drugače bi v marsikaterej zadevi nasprotno postopali, poznajoči evangelijski rek: „Bojte se jih, ki v ovčjih oblekah okolo vas plazijo itd.“. Pa pustimo to, vsaj je Taaffejevo ministerstvo na Dunaji, katero ne pusti, da bi se Slovani na steno pritiskali!?

Kako se dela tu proti irredenti?!

Vse politične oblasti delajo na to, da celó v občinah, kjer ne živita niti dve stotini Italijanov — ti Italijani gospodarijo in z ubožnim slovanskim kmetom huje nego Turki z rajo — ravnaajo.

Mi se čudom prečuditi ne moremo, da so oni ljudje, ki so veljali za Pinotovega uradovanja v Trstu — kot najhujši irredentariji v vladnih krogih — postali so zdaj jedina zasloba vlade! Za Pinotovega bivanja v Trstu — vedli so se splošno politični uradniki jako prijazno napram narodnej duhovščini — ali kakor bi odsekal — prenehale so razmere — in zdaj se hujska proti narodnej duhovščini, kakor bi se ne moglo proti najhujšim lopovom!

In vse to se godi za časa konservativne vsem narodom in veroizpovedanjem pravčne državnozbornske večine, za časa nad strankami stoječega Taaffejevega ministerstva!

Mi smo popolnem prepričani, da se kar črez dan in noč vse na bolje obrni ne more, in da se „z glavo v zid“ nič ne opravi. Ali da smo denes mi primorski Slovani veliko na slabšem, kot smo bili pod nam očito sovražnim Auersperg-Lasserjevim ministerstvom — to je jako malo tolažljivo za nas in nas nikakor ne navdušuje za sedanje razmere.

Dne 18. jan. 1881 začne se spet državnozbornsko zasedanje, in opozorujemo naše poslance, naj se tudi nas domislijo, naj vprašajo, za koga se dela tu, ali za Italijo ali za Avstrijo!

Z Dunaja 27. dec. [Izv. dop.] Nemški ustavoverci nam v „D. Ztg.“ na božični dan z veliko odkritosrčnostjo povedó, kaj bi oni z nami počeli, ko bi spet na vlado prišli: še huje bi nas tlačili nego so nas kedaj, ali kakor rečeni list pravi, oni bi svojo zmago porabili, da nas uničijo („zur vollständigen Niederwerfung des Gegners.“) To je prav nemško božično voščilo. Sicer pa nič novo, staro, tako staro, kakor nemško sovraštvo do Slovanov.

Hvala Bogu pa prvič nij tako naglega „upanja“, da bi nemški liberalci prišli spet do krmila v Avstriji, drugič pa z „uničevanjem“ tudi ne gre tako brzo in gladko, kakor si morda liberalni Nemci želé.

Namesti, da bi spet na vlado lezli, bodo nemški takozvani ustavoverci najbrž še ta teden izgubili zadnjo veliko trdnjavo: gospodsko zbornico. Grof Taaffe je uže cesarju predložil toliko konservativnih „pairov“ za nove ude, da bodo ustavoverci večino v gospodski zbornici izgubili. Nasvetovani so, kakor sem slišal, sami taki, ki stanujejo blizu Dunaja ali na Dunaji, in bodo torej tudi k sejam mogli hoditi. S tem činom je ustavoversko ministerstvo spet za veliko menj mogoče, liberalna npanja, kmalu spet na vlado priti, so za dolgo izpodmaknena.

Z uničevanjem ali „ob tla metanjem“ pa tudi ne gre tako rado. Kolikokrat so nemškutarji in Nemci mislili, da so nas ob tla vrgli, ali zmirom in zmirom so se prepričali, da Slovanje še stojimo in da se ne dá tako brž „uničiti“ naš vztrajen rod.

Domače stvari.

— (Ljubljanska čitalnica) naredi novega leta večer v svojej dvorani veselico s programom: 1. Kocijančič — „Denes tukaj, jutri tam“, moški zbor. 2. Fr. Cimperman — „Novoletnica“, deklamacija. 3. Vogel — „Cigani“, moški zbor s tenor-samospevom. 4. J. Alešovec — „Tajčkrajnar na partajtagu“, šaljiv prizor, predstavlja g. P. Kajzel. 5. Eisenhut — „Mazurka“, moški zbor. 6. Predavanje padarja Civilbalda Žabarja iz Smrtne police pri Vražjem selu. 7. Šaljiva godba na mrlotinkah. 8. „Oh Micika!“, komičen prizor s petjem, predstavlja g. Rudolf. 9. Hennig — „Žabja kantata“, moški zbor s spremljevanjem glasovira. 10. Loterija. Po dovršenem programu svira gledališka godba pod vodstvom g. kapelnika Majerja. Začetek ob 7½ uri zvečer. K tej veselici so vabljeni udje čitalnice in društveniki „Sokola“.

— (V Šentvidu) nad Ljubljano je imela čitalnica petnajsti letni občni zbor, preteklo nedeljo. Izvoljen je bil za predsednika zopet vrli g. Jarnej Rozman, za podpredsednika g. Anton Belec in za tajnika g. Miroslav Tomec. Odborniki so pa gg. Andrej Odlazek, Franjo Marešič, Janez Sever in Jože Matjan.

— (G. Waser proti slovenščini in § 19 d. o. p.) V graškej „Tagesposti“ beremo sledeče: „Jezikovno vprašanje pred sodnijo. Pri c. kr. okrajnej sodnji v Kamniku se je po slovensko obravnavane civilnej pravdi razglasila razsodba slovenski ter izročila strankam. C. kr. deželna nadsodnija v Gradci pa je to nepravilnost (ungehörigkeit) odpravila, obravnavajoč v plenarnej seji, katerej je predsedoval tajni svetnik dr. vitez Waser, in je uka-

zala, da mora c. kr. okrajna sodnija v Kamniku z nova razglasiti razsodbo in sicer v nemškem jeziku“. Počakajmo, da li se „Tagespostino“ poročilo res tudi potrdi. Upamo, da se ne bode potrdilo, ker je v protivji z vsemi zakóni.

— (Iz Celovca) listi javljajo, da je bil bolni knezoškof Wiery dne 28. t. m. z zakramenti za umirajoče previden in da nij več upanja v njega ozdravljenje.

— (Mrtvega našli) so predvčeranjem zvečer bivšega gospodarja Jakopa Cerarja poleg grabna na cesti v Črno vas. Vračal se je bil domov, a prehitela ga je smrt na potu.

— (Nova blaznica.) Te dni so začeli prevažati blazne ali norce iz tukajšnje bolnice v novo deželno hišo za blazne v Studenec.

— (Solnčni mrak.) Dne 31. dec. t. l. bode solnce mrklo; mesec stopi na zgornjej desnej strani pred solnce ob 3. uri 15 minut popoldne, konec mraka je skoro ob tistem časi, ko bode solnce zahajalo. Ta mrak je le majhen; videl se bode v zapadni Evropi, izhodnej Ameriki in v severnej Afriki.

Razne vesti.

* (Ponarejevalci obligacij.) Na Dunaji so na sveti večer prijeli tri ponarejevalce bavarskih obligacij. Imeli so ti trije posebno delavnico in naredili uže mnogo obligacij, katere so potem zastavili pri nekem bankirju. Ta je poslal številke vseh obligacij bavarskej vladi, ki je pa takoj odgovorila mu, da morajo biti ponarejene. Zločincem so prišli hitro na sled in jih dejali pod ključ.

* (Nezvest uradnik.) Avstrijsko-ogerski poslaniški svetovalec v Carigradu grof Rudolf Montgelas je moral na ukaz vnajega avstrijskega ministerstva izstopiti iz svoje službe. Izvedelo se je o tem moži baje, da je uradna pisma iz poslaniškega arhiva v Carigradu prepisaval ter jih prodajal angleškej vladi in baronu Rothschildu.

* (Pod skalo.) Mesto Vianden v velikej vojvodini Luksemburgu je zidano pod skalovjem ali ob visokej pečini. Dne 15. dec. je velika skala od te pečine oddrobila se in po noči padla v mestu pa zdrobila tri hiše. 12 ljudi je mrtvih, ker jih je nesreča v spanji zadela, več je ranjenih.

* (V amerikanskem parlamentu) je bil oni vtorek buren prizor. Dva poslanca sta se sprla. Jeden je družemu očital, da je skrivaj protivno stranko podpiral; drugi je prvemu odgovoril, da je lažnjivec. Potem so padale ostre besede, kakor: lopov, malovrednež. Na konci sta oba poslanca slekla svoje suknje in bi se bila s pestmi „boksala“, ko bi ne bili drugi ubranili. Prijatelji so ju peljali domov, seja zbornice pak se je končala.

* (Ladij se je potopilo) pretečeni teden 33. Vseh skupaj se je letos potopilo na morji ladij 1551, 9 menj nego vlnskega leta. Škode je vsega skupaj 2,500.000 l. 10 ladij so morali pomorščaki na širokem morju popustiti da so rešili sebe.

Denes četrtek zadnji dan.

Umetna razstava fotografij na steklo

v gledaliških ulicah v Pavšinoj hiši.

Od ponedeljka 26. decembra do vključno četrta 30. decembra.

III. serija III.

(641—7)

Krasno potovanje od nosú dobrega upanja, po Nubiji, Egiptu, Sueškem kanalu, Japanu, Indiji, Ameriki, Skandinaviji, Rusiji in Grškej. Čaroben razgled po Nilskih kataraktih, Memnon-skoli kolosov, sfinksov, piramid, indijskih pagod, morja, slike Pacific-železnice, po Kaliforniji in po Niagari reki. Življenje po ulicah in lukah v Novem Jorku (momentne fotografije).

Odprto vsak dan dopoldne od 10. ure do 9. ure zvečer.

Jutri četrta in zadnja serija.

Tržne cene

v Ljubljani 29. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr. — reš 6 gld. 50 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 04 kr.; — prosa 4 gld. 71 kr. — koruza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; — mase kilogram — gld. 90 kr.; — masl — gld. 72 kr.; — špeh — gld. 56 kr.; — špeh povojen — gld. 62 kr. — jajce po 2½ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — telečnine 50 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — svinja 100 kilogramov 2 gld. 40 kr. — siame 1 gld. 62 kr.; — drva trda + kv. metro 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 29. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 73 gld. 05
Enotni drž. dolg v srebru . . . 73 " 81
Zlata rente . . . 87 " 95
1860 drž. posojilo . . . 131 " —

Akcije narodne banke . . . 822 " —
Kreditne akcije . . . 288 " —
London . . . 117 " 70
Napol. . . 9 " 37
C. kr. cekini . . . 5 " 58
Uračne marke . . . 58 " 15

Surov potaš

kupuje na debelo in drobno najdražje

S. F. Schalk

(656—1)

v Sevnici.

Prodaja parta.

V nedeljo 9. januarja 1881 se bode prodal Fortunat Cepudrov part v Logu v Viškem kraju, poleg Kozlerjevega, obsegajoč 6 do 7 oralov. Kdor hoče kupiti, naj pride k dražbi omenjeni dan popoldne ob 2. uri. (659—1)

Tehnično društvo za Kranjsko.

Prvi občni zbor

„Tehničnega društva za Kranjsko“
bode

dné 2. januarja 1881. leta

ob 3. uri popoldne v poslopji c. kr. vélike realke v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Določitev proračuna za društveno leto 1881.
2. Volitev društvenega odbora
3. Volitev računskih pregledovalcev.
4. Sklepanje o eventualno nasvetovanih predlogih.

P. n. gospodje društveniki vabijo se k občenemu zboru s tem pristavkom, da se društvene pristopnice ki služijo ob enem v legitimacijo pri udeleženi občnega zbora, proti plačilu osnovnega doneska 4 gld. (§ 7 društ. pravil) dobivajo pri podpisnem v realnem poslopji (v I. nadstropji, v dvorani za geometrično risanje) od 24. decembra 1880., do 2. januarja 1881. l. V Ljubljani meseca decembra 1880.

Za odbor:

Emil Ziakowski,
c. kr. profesor.

(650—3)

Božičnih in novoletnih daril

na veliko izber

ima

KARL S. TILL

pod Trančo 2.

Posebne albume za fotografije najmodernejše in krasno vezane s patentirano zapono. Najrobovje, kar se tiče papirja Theur & Hardtmuth. 200 slik iz Draždanske galerije v vrlo elegantnej enveloppi. Molitvene knjižice, krasno vezane v slonovo kost, ebenovino biserno matico, baržun ter usnje. Spisi za mladino, knjižice s podobami, spomenskimi pesnimi in pravljicami, najfiniješe galantrijsko blago od usnja, prava zlata peresa in rejongi, pisne mape itd. itd. (621—11)

Tužci.

28. decembra:

Pri Slonu: Derbitsch
iz Kranja. — Honigman
iz Varšove. — Jagodic iz
Metlike.

Podpisani javljam slavnemu občinstvu, da sem kot novoimenovani c. kr. notar v Kamniku odprl svojo pisarno.

V Kamniku, dné 26. decembra 1880.

Dr. Karel Schmidinger,
c. kr. notar.

(657—1)

Lekar J. Nussbaumer-jevo

! zdravstveno vino !

Kitajsko-železno-malaga-vino

najzanesljivejše in neoporekljivo zdravilo, da se

➔ **kri nareja in čisti** ➔

ter najhitreje odpravi:

pomanjkanje krvi, bledico, bolezni v želodci, bolezni spolskih organov, osobito moževsko slabost in neplodnost.

!! Bolezni v jabolku, goltanci in pljučah !!

! Kitajsko Malaga-vino !

imejoč v sebi čistega kinina samo tako, kakor se prilega truplo, izvrstno krepilo za otroke in žene po hudej bolezni.

Profesor in zdravstveni svetovalec g. dr. Thaler na porodišnici v Lincu o tem fabriku tako-le govori:

Potrjujem, da sem v Kitajsko-železno-Malaga-vinu lekarja J. Nussbaumerja v Celovci dobil izvrstno in lahko prebavljivo zdravilo, katero smem vrlo priporočati. Prof. dr. J. B. Thaler.

Radostno potrjuje podpisani, da je Kitajsko-železno-Malaga-vino lekarja Nussbaumerja v Celovci prepatrat izvrstne dobroti in vplivnosti ter v svoji lastnosti množitelj krvi in pospešujoč prebavljenje mnogo prekos vse druge železne preparate.

(515—12)

Dr. L. Winternitz.

Zalogo za Kranjsko ima lekar **G. Piccoli** v Ljubljani.

Izdatelj in urednik Makso Armich.

Razglas

hranilnice in zastavljavnice ljubljanske.

Urad kranjske hranilnice bode zarad sklepanja računov za II. semester 1880

od 1. do 15. januarja 1881

in urad zastavljavnice

od 31. decembra 1880 do 17. januarja 1881

zaprt.

Ravnateljstvo hranilnice in zastavljavnice.

V Ljubljani, dné 16. decembra 1880.

639—3

Tisoč in ena noč.

Pravljice iz turovskih dežel.

Bolj kratkočasnih in m. kavnih povesti nij kmalo, kakor Tisoč in ena noč; dokaz temu, da so jih že skoro vsi narodi v svojo literaturo sprejeli. (535—8)

Vsak mesec izhajata dva snopiča v ličnem zavitku po 64 stranij in eno podobo. Vse knjige bodo obsegale kakih 40 snopičev.

Cena snopiču 20 kr., po pošti 22 kr.

Abonira se pri založniku J. Krajcu v Novem mestu, pa tudi po vseh bukvarnah. Dobiva se tudi

Spisi Krištof Šmida,

Dozdaj izšla 2 zvezka. Cena zvezku: posebno lično vezan 70, trdo 40, mehko 30 kr.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite, revmatične bolečine v zobeh in glavi; malo časa čee se rabi, pa mine popolnem trganje.

Zahval smo dobili uže celo množico. — 1 steklenica 50 kr. — Pravega prodaje samo (638—4)

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu v Ljubljani.

Boljši od vseh podobnih izdelkov, nájajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najspesne se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela trupla, feber, bolezni v polti, na oceb, v možganih in ustih, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nij ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh bolezni. Ker so oslajene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odličene z jako čestim pismom deavnega svetnika Pithe.

Jedna skatljica s 15 pilami velja 15 kr. Osem skatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (574—7)

Philipp Neustein
Ljubljana

Svarjenje! Vsaka šk. tlijca, ki nima firme: Apotheke zum heiligen Leopold, je ponarejena, ter svržno, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplivenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrecno zahteva Neusteinovih Elizabetnih pil, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stajeci podpisa.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.